

Idi arPaagodad oojai ismaacada ooji Paavora vaavoitudadami Coriintoar oidacami

¹ Aan arPaavora dai Suusi Cristo covai giñvusaitu ansaid arrootosadana. Poduucai ipali Diuusi cascada. Aan amadu graduñi Timoteo gamviaatuldi. Dai aan ganoojidi idi oojai aapima gradaduñi vaavoitudadami masmaacada Coriintoara oidaga dai ganampaidiña dai siaa duutudaiña Diuusi. Dai idi oojai argraduñi vaavoitudadami Acaayara oidacami vatarara ara. ² Aan ipalidi isDiuusi garooga amadu Suusi Cristo gartaanadamiga apiacagacara gannaijadagi dai apiaganiibastudacan tadacagi.

³ Diuusi agai dai vascara soigalidi aatamacada dai garbaialliatudai cascada caga ñioocai aatama Diuusi vui. Agai agai daida roogada gartaanadamiga Suusi Cristo. ⁴ Siu duucu soimaa taatamadagi aatama Diuusi baigaralliatudai dai poduucai istutuidi aatama isbaialliatudadagi aa ismaacada soimaasi taatamai. ⁵ Aatama alia soimaa taatamai vaavoitudaitai Suusi Cristo poduucai isduucai soimaasi taata Suusi Cristo. Dai agai vaa Suusi Cristo sallycada baigaralliatudai. ⁶ Aatama soimaasi taatamai gnaagiditai sai Suusi Cristo arcagacara vuviadami dai poduucai

istutuidi aatΛΛ isbaigΛΛliatudadagi. Dai Diuusi baigΛΛliatudai aatΛΛ dai poduucai aapimΛ baigΛΛlidiña ΛΛpΛ. Dai poduucai cΛΛga istutuidi aapimΛ issoimaa taatamadagi poduucai isduucai soimaa taatamai aatΛΛ maivui ñioocaitai Diuusi. ⁷ Dai sΛΛlicΛΛ vaavoitudai aanΛ isapiavaavoitudadamu aapimΛ. CΛΛ maataΛ aanΛ issoimaasi taatamu aapimΛ poduucai isduucai soimaasi taatamai aanΛ. Dai cΛΛ maataΛ aanΛ isDiuusi baigΛΛliatudamu aapimΛ poduucai isduucai baigiñΛliatudai Λgai aanΛ.

⁸ Garaaduñi ipΛlidi aatΛΛ ismaatia aapimΛ siΛΛsi soimaa taatamaiña aatΛΛ Asia dΛvΛriarΛ. Alias cavami soimaasi taatamaiña aatΛΛ dai camaitistui isvaamioma soimaasi taatagi. Dai asta poΛlidadai aatΛΛ masgarcooda agai. ⁹ SΛΛlicΛΛ poΛlidadai aatΛΛ iscacoiya aragai aatΛΛ. Diuusi dagito ispoduucai ΛpΛduuñiagi tΛsai aatΛΛ maataΛna isducatai vaamioma cΛΛga vaavoitudagi Diuusi dai maisiu poΛliada aatΛΛ isΛΛgi istutuidi isgarsoicΛdagi. Diuusi Λgai dai Λpan duduaacaldi ΛcoidadΛ. ¹⁰ Dai Diuusi garsoi tΛtai camaitarcooditu aatΛΛ dai Diuusi quiaa garsoicΛi. DaidΛ cΛΛ maataΛ aatΛΛ isvΛΛscarΛ garsoicΛdamu Λgai. ¹¹ Alias gΛaagai isdaanΛda aapimΛ Diuusi sai garsoicΛiña. Dai siΛΛscadΛ muidutai daanΛdagi Diuusi sai garsoicΛiña muidutai pocaitiada agai ΛΛpΛ sai baigΛΛlidi DiuusicΛΛ maatacatai isDiuusi garsoicΛi.

---

¹² Alias baigΛΛlidi aatΛΛ maatacatai gartagitoidagarΛ iscΛΛ tuutuiga aatΛΛ tomasiaacoga sioon cΛΛga aapimΛ gΛnsaagida

vΛASCARΛ ipΛidiña aatΛMΛ iscΛΛga ivuaadagi tomastumaasi. AatΛMΛ ΛΛgi maitistutuidi isivuaadagi gomaasi baiyoma Diuusi Λgai dai garsoicΛi cascΛΔΛ cΛΛga ivueeyi aatΛMΛ. ¹³⁻¹⁴ Dai gΛnoojidi aatΛMΛ mosΛcaasi istumaasi cΛΛga istutuidi ismaatΛ nΛijadagi dai maatΛ caΛcagi aapimΛ. Dai aanΛ ipΛlidi sai siΛΛscadΛ ajiagi istuigaco Suusi Cristo garvaidaquiagi tΛvaagiamu baigΛnΛliadamu aapimΛ aatΛMΛcΛΔΛ poduucΛi isduucΛi aatΛMΛ baigΛrΛliadamu aapimΛcΛΔΛ ismaacΛΔΛ vaavoitu ΛSuusi Cristo gΛnaagiditai aatΛMΛ isΛgai ΛrΛcΛΛgacΛrΛ vuviadami.

¹⁵⁻¹⁶ Dai vaavoitudai aanΛ isaliΛ baigΛnΛlidi aapimΛ aanΛcΛΔΛ, aanΛ gΛndivida iñΛlidadai aidΛsi Masedoñia maacoga daivusai aanΛ dai Λpan baigo vacoga daivunucΛi dai poduucΛi goocoaja gΛndividamudai aanΛ dai aapimΛ baigΛnΛliadamudai giñnΛiditai, dai aapimΛ cΛΛga istutiadamudai isgiñsoiñiagi naana maasicΛΔΛ istumaasi tΛgitocatadai aanΛ voyΛrΛ Judeea maacoga imΛitai. DΛmos maí aanΛ isquiaa soimaasi ivuaadatadai aapimΛ dai aanΛ maisoigΛnΛliatuda iñΛlidadai gΛnbagaidacΛi cascΛΔΛ maiii. ¹⁷ AidΛsi aagai aanΛ sai gΛndivida iñagaitadai aanΛ sΛΛlicΛΔΛ gΛndivida iñΛlidadai. AanΛ maitΛrΛpan ducami ΛΛmoco ismaacΛΔΛ pocaitiña sai duuñiagi Λmo istumaasi tomasi maatΛ Λgai ismaitistutuidi. ¹⁸ Diuusi cΛΛ maatΛ iñsaanΛ gΛndivida iñΛlidadai cascΛΔΛ aagaitadai aanΛ. ¹⁹ AanΛ ΛΛmadu Timoteo ΛΛmadu Silvanu casi gΛnaagidi isSuusi Cristo Diuusi maradΛ ismaacΛΔΛ tΛvai tΛvaagiaiñΔrΛ ΛrcΛΛgacΛrΛ vuviadami. Λgai maiagai Λmo istumaasi dai

ama maasi ivueeyi. Agai vallasara ivueeyi vassisi istumaasi aagai. ²⁰ Dai Suusi Cristo agai daida ivueeyi vassisi istumaasi aagai Diuusi saida iduñia agaitadai oodami vatar. Dai Suusi Cristo garsoicai tasai caga ñioocaiña aatama Diuusi vui. ²¹ Dai Diuusi agai daida garsoicai isapiacaga vaavoitudada aatama Suusi Cristo. Dai Diuusi ootoi galbadaga sai garlamadu daacana, ²² sai poduucai maatana aatama isDiuusi samicada iduñia agai vassisi istumaasi aagai saida iduñia agai. Diuusi Ibad agai dai garmaacai galgucadagai tasai caga ivuaadana Diuusi aa duiñdad.

²³ Damos maata Diuusi ismaiquiaa ii aana Coriintoamu maitanbagaida inlilitai soimaasi ivuaadantai aapima. ²⁴ Siascada gandadida aatama, aatama maitipalidi isganaagidiagi masai ama maasi vaavoitudana. Aapima cacaga vaavoitudai istumaasi arvaavoi cascada. Baiyoma gansoiña alalidi aatama masai vaamioma baiganalidiña.

2

¹ Dai povai inlidi aana iscamaiapamu soiganaliatuda inagai gandividacai. ² Siuu duucu baiganalidagi aapima baiginalidiña aana lar dai siuu duucu soiganalidagi aapima soiginalidiña aana lar. Poduucai insoiganaliatudagi aana camaitipucamu isducatai baiginaliatuda aapima. ³ Cascada casi ganooji aana larquioma vai poduucai siora soimaasi ivuaadatadai isama duuca tagitocagi sai camaisoimaasi ivuaadana naida gandivida aana. Vai poduucai siascada aaji aana maisoiginaliatudagi aapima. Aapima aragai daida

gaaagai isbaigiñaliatudagi. AanΛ polidi issiuu duucu baigiñaliadagi aanΛ poduucai aapimΛ ΛpΛ baiganalidiña. ⁴ Aidasi ganoojiditadai aanΛ sALLicadΛ soigiñaliditadai aanΛ gantatagitoitai dai asta suaacaitadai aanΛ. Damos aanΛ gia maitipalidi issoiganaliatudagi baiyoma ipalidi aanΛ ismaatiagi aapimΛ siΛasi ganoigadai aanΛ.

⁵ Gocalli ismaacadΛ soigaraliatu soimaasi ivuaadatai vaamioma soiganaliatu goovai aapimΛ tomasi aanΛ soigiñalli ΛpΛ. Damos camaivaamioma bagai aanΛ Λgai vai maivaamioma soigallidiña. ⁶ Casi alia soimaa taatatuldi aapimΛ Λgai casiavar maiñiooquiada vaamioma. ⁷ Dai sivi gandaanli aanΛ masai oigaldana aapimΛ Λgai dai baigavar aliatuda vai poduucai maipovΛ alidiña Λgai iscamaitipu oigaldaragai Λgai vΛatarΛ. ⁸ Vai poduucai maatiagi Λgai issALLicadΛ oigadai aapimΛ. ⁹ Λqui abiaadΛgΛ ganooji aanΛ masai soimaasi taatatuldiana gocalli dai poduucai maatΛca iñagai sabai giñΛgidi aapimΛ ischo ΛpΛ. ¹⁰ Dai siΛscadΛ oigaldadagi aapimΛ amaadutai aanΛ oigaldadamu Λgai ΛpΛ. Dai cΛΛ maataΛ Suusi Cristo iscaoigali aanΛ gocalli dai poduucai vΛascatai baiganalidadamu aapimΛ. ¹¹ Vai poduucai ΔDiaavora maitarmaitiagi moscΛΛ maatΛ aatΛmΛ isaliΛ yaatavoga Λgai.

¹² Aidasi ii aanΛ Troasiamu dai aagida iñagai Λoidacami isSuusi Cristo ΛrΛcΛΛgacΛrΛ vuviadami, Λgai vaa Suusi Cristo giñsoi sai maatΛ caΛcana dai vaavoitudana mui oodami. ¹³ Damos aidasi ai

aanΛ maitΛΛ gΛraduñi Tito cascΛΔΛ maitΛibΛstan
tada giñibΛdaga. CascΛΔΛ otoma ii aanΛ mΛcadΛrΛ
Masedonio dΛvΛΛriamu.

14 DΛmos sΛΛlicΛΔΛ baigarΛlidi aatΛmΛ
DiuusicΛΔΛ. Λgai vaa Λgai daidΛ garsoicΛi
isapiagaaagiadagi aatΛmΛ ñiooquidΛ dai garsoicΛi
sai maitΛrsobicΛiña ismaacΛΔΛ vuidΛrΛ vΛΛtΛ Suusi
Cristo. Diuusi garsoicΛi ismamaatΛtuldi aatΛmΛ
aa istumaasi idui ΛSuusi Cristo oodami vΛΛtarΛ.
Dai siΛΛscadΛ caΛca Λoodami isSuusi Cristo
ΛrcΛΛgacΛrΛ vuviadami baiganΛliaracΛΔΛ caΛcana
idi ñiooqui poduucΛi isduucΛi baiΛliaracΛΔΛ
uvaida oodami Λmo chigian uvadami. 15 Dai
baigΛlidi Diuusi gaaagiditai aatΛmΛ Suusi
Cristo ñiooquidΛ. SiΛΛscadΛ mΛmiadagi Λjudidíu
papaaligadΛ cubimidali quiuupiΛrΛ vΛΛscatai
ismaacΛΔΛ ami daraajagi uvagidacana. Dai
siΛΛscadΛ gaaagiadagi aanΛ Diuusi ñiooquidΛ
vΛΛscatai ismaacΛΔΛ ganΛmpaidiadagi caΛcana
dai ΛΛmoco cΛΛgacΛrΛ vuvaquimu dai iimimu
Diuusi ΛΛmadu dai aa maivaavoitudamu dai
ΛDiaavora ΛΛmadu iimimu. 16 IsmaacΛΔΛ
vaavoitudai Diuusi ñiooquidΛ Λgai gia cΛΛgacΛrΛ
vuvacΛi. Dai ismaacΛΔΛ maivaavoitudai Λgai
gia, ΛrsibΛiimiadΛ ducami Diuusi vΛΛtarΛ. Tomali
Λmaadutai maitistutiudi isΛΛgi gaaagiadagi Diuusi
ñiooquidΛ avΛnacai Diuusi guvucadadΛcΛΔΛ.
17 DΛmos aatΛmΛ maitΛrΛpan ducami muidutai
ismaacΛΔΛ gaaagidi Diuusi ñiooquidΛ gamaitΛΛ
Λliditai tumiñsi dai istumaasi gamamaatΛtuldiña
Λgai maisiu vΛΛsi ΛrDiuusi ñiooquidΛ. DΛmos
aatΛmΛ gaaagidi Diuusi ñiooquidΛ sΛΛlicΛΔΛ

maatΛcatai isΛrvaavoi dai maisiu gamaitΛa
 Λliditai tumiñsi. Diuusi gΛrootoi tΛsai gaaagidana
 ñiooquidΛ dai maatΛ Λgai iscΛΛga igaaagidi aatΛmΛ
 vaavoitudaitai Suusi Cristo. AatΛmΛ ΛrCristo
 ojootosadΛ cascΛdΛ.

3

¹ GomaasicΛdΛ ismaacΛdΛ caaagai aatΛmΛ sioor
 maatΛ isbai poΛlidi aapimΛ isaatΛmΛ moscΛΛga
 ñioocai aatΛmΛ Λagi gΛrvΛΛtarΛ. Tomasiaaco siaaco
 ajioopadagi aatΛmΛ maitΛgito isbΛΛcaticagi Λmo
 oojai siaaco aagadagi iscΛΛ tuutuiga aatΛmΛ podu-
 ucai isduucai ivueeyi aa.

² SΛΛlicΛdΛ vaamioma Λrsoiñi aapimΛ aatΛmΛ
 gΛrvΛΛtarΛ siΛmo oojai. MosnΛiditai oodami
 isducatai cΛΛga vaavoitudai aapimΛ poduucai
 maatΛmu iscΛΛga idui aatΛmΛ gΛraa duiñdaga
 aapimΛ gΛnsaagida. VΛΛsi imaasi cΛΛ maatΛ
 aatΛmΛ gΛribΛdagΛrΛ. ³ Suusi Cristo Λgai daidΛ
 cΛΛgacΛrΛ gΛnvuvaitu aapimΛ vaavoitudacai
 isΛgai ΛrΛcΛΛgacΛrΛ vuviadami. Dai Λgai gΛnsoicΛi
 mΛsai camaisoimaasi ivuaadana ootosacai
 Diuusi IbΛadΛ isgΛnΛΛmadu daacana. Λgai
 Λgai dai tomastuigaco oidaga. Dai aatΛmΛ
 Λgai daidΛ gΛnaagidi Suusi Cristo ñiooquidΛ.
 Poduucai tomasioorΛ sioorΛ nΛidi isducatai
 cΛΛga oidaga aapimΛ Λgai gia cΛΛga maatΛ
 isaatΛmΛ ΛrojootosadΛ Suusi Cristo. Poduucai
 ducami isSuusi Cristo oojamudai Λmo oojai
 dai ΛoojiΛrΛ aagidamudai vΛΛsi oodami tΛsi
 aatΛmΛ ΛrojootosadΛ Λgai. Λgai baiyoma ducami

isganiib^Λdag^Λr^Λ ooja maisiu oodi^Λr^Λ isducatai idui Diuusi aid^Λsi maa Moseesacaru s^Λalicamigad^Λ.

⁴ S^Λalicad^Λ maat^Λ aat^Λm^Λ is^Λr^ΛDiuusi ojootosad^Λ vaavoitudacai aapim^Λ Suusi Cristo. ⁵ Aat^Λm^Λ ^Λagi maitistutuidi isivuaadagi Diuusi aa duiñdad^Λ baiyoma Diuusi ^Λgai daid^Λ g^Λrmaacai guvucadagai tasaid^Λ ivuaadana aat^Λm^Λ istumaasi ^Λgai ip^Λlidi. ⁶ ^Λgai vaa ^Λgai daid^Λ g^Λrsoic^Λi isaagiadagi aat^Λm^Λ oodami sai oidaga s^Λalicami utudui. Aat^Λm^Λ maiaagidi oodami sai coiya ^Λgai ismai^Λagiadagi v^Λasi istumaasi gat^Λjai Diuusi baiyoma gaaagidi aat^Λm^Λ sai Diuusi Ib^Λad^Λ maacai ib^Λdagai utudui toma-sioor^Λ sioor^Λ vaavoitudagi Suusi Cristo.

⁷ D^Λmos c^ΛΛ maat^Λ aat^Λm^Λ is^Λquioma gia coodana oodami ismaac^Λd^Λ mai^Λagidi Diuusi s^Λalicamigad^Λ ismaac^Λd^Λ Diuusi ooji odai daama. Aid^Λsi maa Diuusi g^Λs^Λalicamiga Moseesacaru ali^Λsi dadadac^Λitadai Moseesacaru vuivasad^Λ dai casc^Λd^Λ ^Λjudidíu maitistutuiditadai isvui n^Λn^Λavagi Moseesacaru tomasi camaisi dadadac^Λitadai ^Λgai. ⁸⁻⁹ Diuusi c^Λagac^Λr^Λ n^Λiditadai Moseesacaru aid^Λsi maa ^Λgai g^Λs^Λalicamiga. ^Λs^Λalicamic^Λd^Λ coodana ismaac^Λd^Λ mai^Λagidi.

Dai sivi vaamioma c^Λagac^Λr^Λ g^Λrn^Λidi Diuusi aat^Λm^Λ ismaac^Λd^Λ gaaagidi goutu s^Λalicami ismaac^Λd^Λ g^Λrmaa Diuusi Ib^Λad^Λ. Goutu s^Λalicamic^Λd^Λ Diuusi Ib^Λad^Λ g^Λrmaacai ib^Λdagai utudui. ¹⁰⁻¹¹ G^Λqui s^Λalicami ali^Λsi c^Λagaducataidai tomasi mait^Λv^Λapi cavaca agaitadai ^Λgai d^Λmos sivi camaiñam^Λga ^Λgai toma laachi casi g^Λrmaacacai Diuusi goutu

sállicami ismaacáda vaamioma cáagadu. Goovai tomastuigaco namáaca agai.

¹² Cascáda gaaagidi aatáma váasi istumaasi Diuusi aagai. Dai aagidi aatáma ñiooquicáda ismaacáda maisijaiga maata caidagai. Cáa maata aatáma istomastuigaco namáaca agai idi ñiooqui cascáda. ¹³⁻¹⁶ Aatáma maiápan duucaí ivueeyi Moseesacaru. Istumaasi aagaiña ágai maicáa maata cáacana áoodami. Dai asta sivi maiquiaa cáaga maata cáa ájudidíu goááqui sállicami. Mosácaasi Suusi Cristo ágai dai soicái oodami ismaata cáacagi goááqui sállicami vaavoitudacai Suusi Cristo. ¹⁷ Suusi Cristo ágai daida gármáa íbádagai utudui. Tomasioora síoora caviaacagi íbádagai utudui camaiviaa ísáágiadagi váasi istumaasi aagai Moseesacaru sállicamigáda. ¹⁸ Dai sivi aatáma váascataí cáaga maata ísSuusi Cristo sállicáda cáa tuiga. Dai váascáda maata aatáma íságai váa Suusi Cristo gártáanádamiga árdiuusi maradá, dai távaagíaiñáda távai ágai tami oidigi daama, dai tomali ámo imidagai maisoimaasi idui ágai. Dai Diuusi Íbáada guvucadadáda váas tasai vaamioma cáaga oidacana aatáma poducaí ísduucaí oidacana Suusi Cristo tami oidigi daama.

4

¹ Cascáda baigárlíaracáda gaaagidi aatáma Diuusi ñiooquída. Diuusi gármáa idi aa dúiñdaga ágai cáagacáda gárnáidi cascáda. ² Oidaga ámo oodami ismaacáda ástocai ivueeyi istumaasi síaa áraracami, dai vupuírumadáíña oodami, dai maicáaga gamamaatátuldíña Diuusi ñiooquída

baiyoma aagai ʌgai istumaasi maitʌrvaavoi. Dʌmos aatʌmʌ maitivueeyi gomaasi baiyoma aatʌmʌ gamamaatʌtuldi mosʌcaasi istumaasi ʌrvaavoi, vai poduucai oodami cʌʌga istutuidi ismaatiagi iscʌʌga ivueeyi aatʌmʌ. ³ ʌmoco maicʌʌ maata caʌ istumaasi gamamaatʌutuldi aatʌmʌ. ʌgai ʌgai dai maivaavoitudai Suusi Cristo dai cascʌdʌ iimia agai ʌDiaavora ʌʌmadu. ⁴ ʌDiaavora ʌgai daidʌ ʌrtʌaanʌdamigadʌ ʌgai ismaacʌdʌ maivaavoitudai Suusi Cristo, dai maidadagitoi ismaata caʌcagi ʌgai siʌʌ cʌʌ tuiga Suusi Cristo dai maidadagitoi ismaatiagi isSuusi Cristo ʌrDiuusi. ⁵ Aanʌ gia gaaagidi sai Suusi Cristo ʌrʌbaitʌcʌaacami vai poduucai siaa duutuadagi oodami Suusi Cristo dai maisiu aanʌ Suusi Cristo ʌgai daidʌ ʌrtʌaanʌdami dai aanʌ mosʌrpiooñigadʌ. ʌgai giñootoi ansai gʌnsoicʌiña isvaavoituda aapimʌ ʌgai ñiooquidʌ. ⁶ Diuusi ʌgai daidʌ idui ʌcuudagi tuucamidʌrʌ. Dai Diuusi garsoi iscʌʌga maatiagi aatʌmʌ iscʌʌ tuiga ʌgai maatacatai aatʌmʌ istuiga Suusi Cristo.

⁷ Sʌʌlicʌdʌ viaa guvucadagai Diuusi. ʌgai giñaagidi istumaasi gaaagida aanʌ. Aanʌ ʌʌgi maiviaa guvucadagai baiyoma Diuusi ʌgai daidʌ giñmaacai guvucadagai ansaidʌ gaaagidiña ñiooquidʌ. ⁸ Tomasiaaco siaaco ajioopai aatʌmʌ aliʌsi soimaasi taatamai dʌmos vʌʌscʌrʌ garsoicʌi Diuusi. Tomasi ʌʌmo imidagai maitʌtʌʌgaiña aatʌmʌ istumaasi gʌrtʌʌgituagi vʌʌscʌrʌ apiavaavoitudai aatʌmʌ Diuusi. ⁹ Tomasi soi duucai gʌrʌidiña oodami vʌʌscʌrʌ Diuusi gʌrʌʌmadu daacana. Dai garcooda agaiña

oodami dλmos maitistutuidiña. ¹⁰⁻¹¹ Tomasiaaco siaaco ajioopai aatλmλ gλrcooda aagaiña oodami poduucai isduucai muaa aagaiña λgai λSuusi quiaa aimλraitai λgai tami oidigi daama dai bai tλvλpicλdλ muaa dλmos aatλmλ gia maiquiaa coi, Suusi Cristo gλrsoicλi gλgυvucadacλdλ cascλdλ. Dai poduucai gλmaatλ isDiuusi duaacali λgai. ¹² Poduucai gλrcooda aagaiña oodami gaaagiditai aatλmλ Diuusi ñiooquidλ dλmos aapimλ caviaa ibλdaga utudui vaavoitudacai Diuusi ñiooquidλ.

¹³ Pocaiti Diuusi ñiooquidλrλ: “Vaavoitu aanλ Diuusi ñiooquidλ dai cascλdλ aagidi aanλ oodami Diuusi ñiooquidλ”, ascaiti. Poduucai aatλmλ λpλ vaavoituda Diuusi ñiooquidλ dai cascλdλ gaaagidi aatλmλ Diuusi ñiooquidλ. ¹⁴ Dai cλλ maatλ aatλmλ isDiuusi duaacali gλrtλaanλdamiga Suusi coidadλ saagidaiñdλrλ dai poduucai λpλ gλrduduaacalia agai λgai aatλmλ coidadλ saagidaiñdλrλ. Dai amaasi gλrvaidaquia agai vλλscatai λmapai tλvaagiamu Suusi Cristo λλmadu. ¹⁵ Dai aatλmλ soimaasi taatamai naana maasi istumaasi dai gaaagidi Diuusi ñiooquidλ maatλcatai ispoduucai vaamioma gλnsoicλi aatλmλ aapimλ. Dai poduucai vaamioma muidutai vaavoituda agai Diuusi ñiooquidλ dai Diuusi cλλgacλrλ nλijada agai dai λgai pocaitiada agai sai baigλnλlidi Diuusicλdλ dai cλλga ñioocada agai λgai Diuusi vui.

¹⁶ Cascλdλ baigλrλlidi aatλmλ. Tomasi cλλlimuimi gλrtuucuga vλλscarλ tiodian tada gλribλdaga. ¹⁷ Tami oidi daama maisi cavami soimaasi gλtaatamai dai aliλ otoma daivuscλi. Dai gomaasicλdλ Diuusi gλrmaaquia agai naana maasi istumaasi cλcλλgaducami

ismaacada tomastuigaco maiuugiatai. 18 Dai vaamioma tategittoi aatama istumaasi aagai Diuusi ñiooquidara sai oidaga tavaagiara siistumaasi oidaga tami oidigi daama. Vasi istumaasi oidaga oidi daama alia otoma uugiatai damos istumaasi oidaga tavaagiara go gia tomastuigaco maiuugiatai.

5

1 Gartuucuga arapan ducami amo vaaqui daida garibadaga gartuucuga arana oidaga. Siascada ugitiagi gartuucuga caa maata aatama isDiuusi garmaquia agai amai utudui tavaagiara siaaco tomastuigaco oidacamu aatama dai tomali amo imidagai maiuugiatai agai. 2 Aliasii aijigai aatama ipaliditai iscaimiagi tavaagiamu dai viaacagi gartuucuga ismaacada garmaquia agai Diuusi 3 poduucai gamaata istuucuaca ragai tavaagiara. 4 Quiaa oidacatai garibadaga tami oidi daama idi tuucugara ismaacada arapan ducami amo quii alia aijigai aatama soimaasi taatamatai. Dai tomasi maicoiya aralidi aatama vascara sioma ipalidi aatama istavaagiara oidacagi dai viaacagi gartuucuga ismaacada maiuugiatai tomali amo imidagai. 5 Diuusi agai dai poduucai idui. Dai Diuusi caotoi galbadaga sai garlamadu daacana sai poduucai maatacana aatama issallicada garmaquia agai tuutucuga uutudui.

6 Cascada baigaralidi aatama Diuusicada, tomasi caa maata aatama isquiaa oidacatai aatama tami oidi daama maitistutuidi aatama isoidaga tavaagiara Diuusi lamadu. 7 Damos vascara garlamadu daja Suusi Cristo vaavoitudaitai

aatama ñiooquida agai tomasi maitiquiaa naidi aatama agai. ⁸ Vaaascara baigalidi aatama. Damos vaaascara vaamioma ipalidi aatama isiimiagi tavaagiamu siaaco naidia aragai Suusi Cristo siapiaoidacagi tami oidi daama idi tuucugiarra. ⁹ Cascada ipalidi aatama isivuaadagi istumaasi ipalidi Diuusi quiaa oidacatai tami oidi daama dai savaascada tavaagiarra daraaja arpa. ¹⁰ Dai aimu istuigaco Suusi Cristo garnaida agai aatama vaavoitudadami ismaacada caga ivuaadana aa duiñdada dai ismaacada maicaga ivuaadana quiaa oidacatai tami oidi daama. Siiora caga ivuaadana Suusi Cristo aa duiñdada Suusi Cristo maaquimu agai naana maasi istumaasi cacagaducami dai siiora maicaga ivuaadana maimaaquimu agai gomaasi.

¹¹ Aliasi siaa duutudai aatama Diuusi, cascada duudatai aagidi aan aoodami sai vaavoitudana Diuusi ñiooquida. Caa maata Diuusi istuutuiga aatama daida isaatama aagai mosacaasi istumaasi arvaavoi. Daida ipalidi aatama isaapima arpa caa maatacagi gomaasi. ¹² Maitipalidi aatama isaaagi ganaagiadagi iscaa tuutuiga aatama, damos vaaascara ipalidi isbaigalida aapima aatamacada. Vai poduucai viaacamu aapima isducatai garsoicadagi savascada gapiar garvuupadagi aoodami ismaacada gagarducada ganalidi ivuaadatai ganviituldaraga, maitatagitoitai istumaasi Diuusi ipalidi isivuaadagi. ¹³ Tomasi polidi aoodami ismaisi cagadu tatagitoi ischo arpa vaaascara ivuaadamu aan mosacaasi istumaasi ipalidi Diuusi ipaliditai

isg_{AN}soic_{AD}agi aapim_Λ. ¹⁴ Ali_{SI} giñ_{OIG}adai Suusi Cristo casc_{AD}Λ povueeyi aan_Λ. Suusi Cristo muu v_Λasi oodami v_Λatar_Λ. Diuusi soimaasi taatatuldi Suusi Cristo soimaasi ivuaadatai oodami. Poduucai Diuusi oig_{LDI} oodami ducami isDiuusi casoimaasi taatatuldiamudai oodami, casc_{AD}Λ _Λpan ducami isv_Λasi oodami cacoimudai. ¹⁵ Suusi Cristo muu dai _Λpan duaaca v_Λasi oodami v_Λatar_Λ vai ismaac_{AD}Λ viaa ib_{AD}daga utudui vaavoitudacai Suusi Cristo camaitivuaadaif_{NA} istumaasi _Λgi ip_{LDI}idi isivuaadagi baiyoma ivuaadagi istumaasi Suusi Cristo ip_{LDI}idi isivuaadagi. ¹⁶ Oodami maivaavoitudadami soi duucai n_{LDI}idi _Λmo oodami dai c_Λga n_{LDI}idi aa oodami. Aan_Λ _Λp_Λ poduucai n_{LDI}idif_{NA} oodami maiquiaa vaavoitudacai Suusi Cristo dai asta Suusi Cristo soi duucai n_{LDI}idif_{NA} aan_Λ. D_Λmos sivi cavaavoitu aan_Λ Suusi Cristo dai _Λmadugan duucai n_{LDI}idi aan_Λ oodami. Maiquiaa vaavoitudaitai aan_Λ Suusi Cristo _Λpan duucai n_{LDI}idi aan_Λ oodami poduucai isduucai _Λmaivaavoitudadami n_{LDI}idi oodami. _Λquioma poduu n_{LDI}idi aan_Λ _ΛSuusi Cristo d_Λmos sivi camaipoduu n_{LDI}idi aan_Λ _Λgai. ¹⁷ Casc_{AD}Λ tomasioo_{RA} sioo_{RA} cavaavoitudagi Suusi Cristo camai_Λpan duucai t_Λgitoi tomali mai_Λpan duucai ivueeyi maiquiaa vaavoitudacai. _Λgai viaa _Λmo ib_{AD}dagai utudui casc_{AD}Λ.

¹⁸ Diuusi _Λgai dai soic_{AI} _Λvaavoitudadami sai povuaadana vaavoitudacai _Λgai Suusi Cristo. Dai camai_{VUI} v_Λat_{ACANA} aat_{ΛMΛ} Diuusi cavaavoitudacai ismuu Suusi Cristo aat_{ΛMΛ} g_{AR}v_Λatar_Λ soimaasi ivuaadatai aat_{ΛMΛ}. Dai Diuusi g_{ART}ajai t_{ASAI} aagidana oodami sai _Λma duucai t_Λgitona sai poduucai camai_{VUID}AR_Λ v_Λat_{ACANA} _Λgai Diuusi.

19 Diuusi ʌgai dai ootoi Suusi Cristo sai soifiana oodami sai ʌma duucaɪ gʌntʌtʌgitona sai poduuccai Diuusi cʌʌgacʌrʌ nʌidiña. Dai poduuccai Diuusi oigʌldi oodami soimaascamigadʌ ismaacʌdʌ vaavoitudai Suusi Cristo. Dai Diuusi gʌrtʌjai tʌsai aagidana oodami sai ʌgai sʌʌlicʌdʌ oigʌlda ʌlidi soimaascamigadʌ. 20 Cascʌdʌ Diuusi gʌrmaa sʌʌlicami tʌsaidʌ ʌrojootosadʌcana Suusi Cristo. Dai aagidi aatʌmʌ oodami istumaasi Diuusi ipʌlidi isaagidiagi. Gʌndaanʌi aatʌmʌ masai ʌma duucaɪ gʌntʌtʌgitona masai camaivuidʌrʌ vʌʌtʌcana aapimʌ Diuusi. ʌSuusi Cristo ipʌlidi ispovuaada aapimʌ. 21 Tomali ʌmo imidagai maisoimaasi idui ʌSuusi Cristo. Dʌmos aatʌmʌ gia soimaasi ivuaadatai Diuusi soimaasi taatʌtʌli ʌSuusi Cristo ducami issoimaasi iducamicamudai ʌgai dai sivi camaisoimaasi gʌrtaatatulda agai Diuusi aatʌmʌ vaavoitudacai aatʌmʌ Suusi Cristo. Dai Diuusi cʌʌgacʌrʌ gʌrnʌidi ducami ismaisoimaasi ivuaadamudai aatʌmʌ.

6

1 Aatʌmʌ ʌʌmadu aapimʌ ivueeyi Diuusi aa duiñdadʌ cascʌdʌ gʌnaagidi aatʌmʌ masai apiavaavoitudaiña isDiuusi cʌʌgacʌrʌ gʌnnʌidi.

2 Pocaiti Diuusi gʌñiooquiʌrʌ:

Aidʌsi abiaadʌrʌ casi ipʌli aanʌ iscʌʌgacʌrʌ vuviadagi oodami giñdaanʌitadai aapimʌ dai aanʌ gia caʌ.

Dai aanʌ gia gʌnsóɪ masai cʌʌgacʌrʌ vuvacʌna.

Ascaiti Diuusi. Sivi ʌrsiʌʌscadʌ caʌ Diuusi oodami ismaacʌdʌ daanʌi. Sivi ʌrsiʌʌscadʌ cʌʌgacʌrʌ vuvaidi Diuusi oodami.

3 SALLICADΛ ipΛlidi aatΛMΛ ismaisoimaasi ivuaadagi vai tomali Λmaadutai maipocaitiadagi sai maicΛΛga ivueeyi aatΛMΛ Diuusi aa duiñdadΛ. 4 Baiyoma ipΛlidi aatΛMΛ iscΛΛga oidacagi ivuaadatai Diuusi aa duiñdadΛ vai poduucai vaamioma cΛΛga vaavoitudagi oodami Diuusi ñiooquidΛ. CascΛDΛ soimaasi taatamai aatΛMΛ dai maivui ñioocai Diuusi, tomasi ΛΛmo imidagai maitΛTΛΛgai aatΛMΛ istumaasi gARTΛAGitoagi tomali siaaco iimiagi. 5 DaidΛ cavami gARGΛvaiña oodami, dai gARMamaisapaiña. DaidΛ ΛΛmapACRΓΛ gARCΛΛdaiña oodami dai siaa caitiña iññaquidatani. Dai ΛΛmo imidagai aliΛsi gaaata vuaadana aatΛMΛ dai ΛΛmo imidagai maicocoosaiña dai bibiuugaiña aatΛMΛ. 6 Dai maigoogosi gARDucamica aatΛMΛ. Dai cΛΛ maataΛ aanΛ Diuusi ñiooquidΛ. Dai maibaacocoi aatΛMΛ tomasi aa oodami naana caiti gARNaiidi gARNiooquidi. Dai cΛΛ tuutuiga aatΛMΛ. Dai Diuusi IbΛadΛ gARΛΛmadu daja. Dai SALLICADΛ oigΛadai aatΛMΛ vΛΛsi Λvaavoitudadami. 7 Dai gaaagidi aatΛMΛ Diuusi ñiooquidΛ. Dai Diuusi gARmaacai guvucadagai tΛsaidΛ ivuaadana vΛΛsi istumaasi Λgai ipΛlidi. Dai Diuusi gARsoicai tΛsaidΛ ivuaadana mosΛcaasi istumaasi ARCΛΛgaducami dai poduucai istutuidi aatΛMΛ isΛΛgi gARsoicΛdagi siuu duucu ΛDiaavora soimaasi gARDuiñtulda Λliadagi. 8 ΛΛmo imidagai siaa gARDuutudai oodami dai ΛΛmo imidagai maisiaa gARDuutudai. ΛΛmo oodami gARNiooquidiña dai aa gia cho. ΛΛmo oodami yaatavogamu gARAagaiña dai aa pocaitiña tΛsai aatΛMΛ aagai istumaasi ARvaavoi. 9 ΛΛmo oodami maicΛΛ tuutuiga gARvui ducami ismaitARmaatACamudai tomasi

cΛΛga gΛrmaatΛ dai ΛΛmoco cΛΛ tuutuiga gΛrvui tomasi maitΛrmaatΛ. ΛΛmo imidagai baitoma gΛrcoodaiña ΛΛmo oodami dΛmos apiaquiaa oidaga aatΛmΛ. ΛΛmoco aliasi soimaasi gΛrtaatamituldiña dΛmos maiquiaa gΛrcoi. ¹⁰ Tomasi ΛΛmo imidagai soimaasi taatamai aatΛmΛ vΛΛscΛrΛ baigΛrΛlidiña. Tomasi Λrsoituutuigami aatΛmΛ vΛΛscΛrΛ soicΛi aatΛmΛ mui oodami idi ñiooquicΛdΛ ismaacΛdΛ aagidi aatΛmΛ. Maiiviaa aatΛmΛ tomali Λmo istumaasi dΛmos Diuusi gΛrmaacai vΛΛsi istumaasi tΛgito aatΛmΛ. VΛΛsi gomaasicΛdΛ cΛΛga gΛmaatΛ tΛsiaatΛmΛ ΛrDiuusi ojootosadΛ.

¹¹ AapimΛ gΛraaduñi CoriintoΛrΛ oidajami casi gΛnaagidi aatΛmΛ mui naana maasi istumaasi aatΛmΛ maitΛnΛstoquidi tomali Λmo istumaasi. AatΛmΛ gΛnoigΛdai cascΛdΛ. ¹² AatΛmΛ ipΛlidi iscΛΛgacΛrΛ gΛnnΛijadagi dΛmos aapimΛ maitipΛlidi. ¹³ AanΛ gΛndaanΛi giñmaamara duucΛi mΛsai cΛΛga tuutiacana giñvui poduucΛi isduucΛi cΛΛ tuiga aanΛ gΛnvui.

¹⁴ MaitavΛr Λpa maasi ivuaada urapΛcΛda aa ismaacΛdΛ maivaavoitudai. AapimΛ maiΛpan duucΛi oidaga Λgai cascΛdΛ. Λgai oojoidi isivuaadagi naana maasi istumaasi soimaascami dai aapimΛ gia cho. ¹⁵ Suusi Cristo maiΛpan duucΛi ivueeyi ΛDiaavora daidΛ Λvaavoitudadami maiΛpan duucΛi ivueeyi Λmaivaavoitudadami. ¹⁶ GogΛΛ quii vaaco siaa duutudai oodami Diuusi ismaacΛdΛ tomastuigaco oidaga maiΛpan ducami gogΛΛ quii siaaco siaa duutudai oodami momoono ismaacΛdΛ ivueeyi Λgai. Dai aapimΛ Λpan ducami

Λqui siaaco siaa duutudai oodami Diuusi.
 PotΛΛdai Diuusi gΛΓΛΛqui aaduñicaru:
 AanΛ vaavoitudadami saagida oidaga.
 AanΛ ΛrDiuusigadΛ.
 Dai Λgai Λrgiñmaamara.
 Ascaiti Diuusi. ¹⁷ CascΛdΛ pocaiti ΛΛpΛ:
 AapimΛ vaavoitudadami camaitΛagagai mΛsiΛpan
 duuca i oidacagi Λgai ismaacΛdΛ maivaavoi-
 tudai,
 CasiavΛr maitivuaada istumaasi soimaascami.
¹⁸ Dai aanΛ ΛrgΛnoogacamu,
 Dai aapimΛ Λrgiñmaamaracamu.
 Dai aanΛ cΛΛgacΛΓΛ gΛnnΛijadamu.
 Pocaiti gΛrbaitΛcΛaacami ismaacΛdΛ sΛΛlicΛdΛ viaa
 guvucadagai.

7

¹ AapimΛ giñaaduñi aanΛ gΛnoigΛdai. Gomaasi
 aagai Diuusi maisiu mosΛcaasi gΛΓΛΛqui
 aaduñicaru vΛΛtarΛ, vΛΛsi gomaasi ΛraatΛmΛ
 gΛrvΛΛtarΛ ΛΛpΛ. CascΛdΛ aliΛsi gΛaagai
 tΛsigajiaadΛrΛ vipiaadagi vΛΛsi soimaascami dai
 camaisoimaasi ivuaadagi. Dai siaa duutudaitai
 Diuusi aliΛsi gΛaagai isivuaadagi mosΛcaasi
 istumaasi Diuusi ipΛlidi.

² CΛΛgavΛr tuutiaca aapimΛ gΛrvui. AatΛmΛ
 maitΛnmaatΛtuli mΛsisoimaasi ivuaadagi
 aapimΛ tomali maiyaataidi aatΛmΛ. ³ Aagai
 aanΛ gomaasi maisiu soimaasi ivuaadatai
 aapimΛ. AanΛ sΛΛlicΛdΛ gΛnoigΛdai cascΛdΛ.
 Dai gΛnoigΛadamu aanΛ asta siΛascadΛ muu.
⁴ Vaavoitudai aanΛ mΛsiaapimΛ iduñia agai

vΛasi istumaasi gΛnaagidi aanΛ. Dai sΛalicΛΔ baigiñΛlidi aanΛ aapimΛcΛΔ. Dai tomasi soimaasi taatamai aanΛ vΛascara sΛalicΛΔ baigiñΛlidi.

⁵ Aidasi abiaadarΛ aayi aatΛmΛ tami MasedooniarΛ maiquiaa gΛniibastacan tada gΛriibΔdaga aliΛ soimaa taatamai aatΛmΛ cascΔ. Tomasiaaco siaaco ajioopada aatΛmΛ gΛrcocoodai oodami dai vΛascara tΛtagitoi aanΛ giñaaduñi vaavoitudadami. AanΛ maitipΛlidi isΛgai dagituagi gΛnvaavoidaraga. ⁶ Damos Diuusi Λgai dai baiΛliatudai vaavoitudadami ismaacΔ soigΛnliadagi, cascΔ baigarΛli aatΛmΛ diviacai Tito. ⁷ Maisiu mosΛcaasi diviacai Λgai. Λgai aliΛ baigΛliatugai aapimΛcΛΔ cascΔ. Λgai gΛraagidi sai aapimΛ sΛalicΛΔ gΛrnΛida Λlidi. DaidΛ gΛraagidi ΛpΛ sai aapimΛ aliΛsi giñtΛtagitoi dai soigΛnliidi aanΛcΛΔ. GomaasicΔ vaamioma baigiñΛli aanΛ.

⁸ Tomasi soigΛnliidi aapimΛ nΛidacai Λoojai ismaacΔ gΛnootosi aanΛ vΛascara maivuaam iñΛlidi aanΛ sivi. TomastuucamidarΛ soigiñΛli aanΛ maatΛcai issoigΛnliidi aapimΛ chΛΛqui tasai nΛidacai gooojai ⁹ vΛascara sivi baigiñΛlidi, maisiu soigΛnliacai aapimΛ, aapimΛ Λma duucai gΛntΛtagitoi aidasi soigΛnliidi cascΔ. Diuusi aliΛ baigΛli nΛiditai isducatai ivuaadana aapimΛ aidΛmasi soigΛnliidi. CascΔ maata aanΛ ismaisoimaasi gΛnduñi gΛnoojidacai. ¹⁰ SiΛscadΛ Λmaadutai soigΛliadagi dai maivui ñiioocadagi Diuusi, poduucai Diuusi aliΛ baigΛliidiña dai poduucai Λma duucai gΛtΛtagitoiña oodami dai cΛagacarΛ vuvacai. CascΔ arsoiñi issoigΛliadagi oodami siΛscadΛ soimaasi ivuaadagi dai

ama duucai gatatagitoiña. Damos siascada soigaliadagi amo maivaavoitudadami dai maiama duucai gatatagitoi aidai gia imi agai agai adiaavora amadu. ¹¹ Damos aapimali ali caga idui cascada ali baigali Diuusi dai canidi aapimali istumaasi apadi gooquira. Ali baacoi aapimali agi poliditai sai Diuusi soimaasi gantaatatuldi agai dai ginalbiditai inasaan ganbagaidagi. Cascada ipalidi aapimali inasaan ganoigaldagi, dai otoma bagaimi aapimali cali ismaacada soimaasi idui. Dai ipaliditadai inasaan gandidiagi. Vasi gomaasicada caga gamaata masiapimali maibaigalididi cali vui soimaasi ivuaadatai agai. ¹² Aidasi ganooji aana maisiu mosacaasi gocali tagitocatadai aana ismaacada soimaasi idui tomali gamai ismaacada soimaasi iduini goovai. Baiyoma maata Diuusi ispoduucai ganooji aana ali asi ganoigadaitai. ¹³ Vasi gomaasicada ali baigalididi aatama.

Dai vaamioma baigalididi aatama niditai isbaigalididi Tito aapimacada. Tito ali asi baigalididi niditai isducatai ama duucai gantatagitoi dai gajiaadara vipiaada aapimali asoimaascami. ¹⁴ Aidasi maiquiaa ii Tito Coriintoamu aana aagidi masai aapimali agidia agai istumaasi ganoojida inagaitadai aana dai aapimali podui. Vasi istumaasi gnaagidi aatama arvaavoi dai istumaasi aagidi aatama Tito vasi apadi. ¹⁵ Dai sivi vaamioma ganoigadai Tito tagitoitai isaapimali caga agi vasi istumaasi gnaagidi agai dai caga miaadagidacai aapimali dai caga siaa duutudai aapimali agai. ¹⁶ Caga vaavoitudai aana masiapimali apialgiada agai istumaasi

ganaagidi aanΛ cascΛda baigiñΛlidi aanΛ.

8

¹ Sivi giñaaduñi ipΛlidi aanΛ isganaagidagi isducatai Diuusi cΛagacΛra nΛidi Λvaavoitudadami MasedooniΛra oidajami dai Λgai cΛga soicai aa vaavoitudadami. ²⁻⁴ Tomasi aliΛsi soimaa taatamai Λgai vΛascΛra aliΛ baiganΛlidi. Tomasi sΛlicΛda arsoituutuigami Λgai vΛascΛra mui Λmpagi tumiñsi ducami isriricuacamudai Λgai daidΛ gΛrdaañimi tΛsai dagitona aatΛmΛ isootosda Λtumiñsi Λvaavoitudadami JerusaleenΛra oidajami. ⁵ AatΛmΛ maivaavoitudaitadai ismosΛΛ mui Λmpaida Λgai tumiñsi. ΛpΛga idui Λgai vΛsi istumaasi Diuusi ipΛli dai gooquiΛra duuñia Λlidadai istumaasi aagidi aatΛmΛ. ⁶ MosnΛiditai aanΛ isaliΛ mui Λmpagi tumiñsi Λvaavoitudadami MasedooniΛra oidacami aagidi aanΛ ΛTito sai Λgai Λpamu imΛna mΛca siaaco daraaja aapimΛ dai gΛnaagidana mΛsai Λpamu Λmpaidiña tumiñsi Λvaavoitudadami soituutuigami JerusaleenΛra oidajami vΛtarΛ poduucai isduucai ivuaadatadai aapimΛ ΛΛquioma. ⁷ AapimΛ vΛsiaacatai sΛlicΛda cΛga ivueeyi, dai sΛlicΛda cΛga vaavoitudai aapimΛ. Dai aliΛsi cΛga gamamaatΛtuldiña. Dai istumaasi ivueeyi aapimΛ baiganΛliaracΛda ivueeyi. Dai aliΛsi gΛroigΛdai. Dai sivi aliΛsi gΛagai iscΛga soiña aapimΛ gΛraaduñi soituutuigami.

⁸ AanΛ gΛnaagidi gomaasi maisiu gΛntΛaañia iñΛlidadai baiyoma gΛnaagidi aanΛ gomaasi mΛsai maatΛcana isducatai aa vaavoitudadami

baig_Λliarac_ΛΔ_Λ Δmpaidi tumiñsi g_Λraaduñi v_ΛΛtar_Λ. Dai si_ΛΛscad_Λ aapim_Λ gaoidagi Δp_Λ v_ΛΛscatai maat_Λmu isaapim_Λ ali_Λ oig_Δdai g_Λraaduñi. ⁹ Aapim_Λ camaat_Λ isSuusi Cristo ali_Λ c_ΛΛ tuiga. Aid_Λsi maiquiaa divia Δgai tami oidigi daama maivi_ΛΔgacata dai tomali Δmo istumaasi t_Λv_Λagi_ΔΓ_Λ daacatai. D_Λmos diviacai tami oidigi daama soitigami g_Λnaato Δgai. Suusi ali_Λsi g_Λnoig_Δdai casc_ΛΔ_Λ poduuc_Λ idui, vai poduuc_Λ istuidana aapim_Λ isiimiagi t_Λv_Λagiamu dai ami viaacagi naana maasi istumaasi c_Λc_ΛΔg_Δducami.

¹⁰ Aan_Λ g_Λnaagidi said_Λ Δrc_ΛΔga isotoma aitudagi Δtumiñsi ismaac_ΛΔ_Λ bai_Λliarac_ΛΔ_Λ Δmpaidi aapim_Λ vasumir_Λ abiaad_ΔΓ_Λ. ¹¹ Sivi istutuidi aapim_Λ m_Δsi_Λaitudagi tumiñsi m_Δssi_ΛΔqui aagai isaituda agai. V_ΛΛscatai g_Λaaagai isgamaacadagi si_ΛΛsi istutuidi. ¹² Sioor_Λ baig_Λliarac_ΛΔ_Λ gamaacadagi si_ΛΛsi istutuidi Diuusi baig_Λlidiña Δgai vui Δp_Λ.

¹³ Aan_Λ maitip_Λlidi m_Δsv_ΛΔsi gamaacadagi m_Δsi_ΛΔjasi viaacagi ¹⁴ baiyoma ip_Λlidi aan_Λ m_Δsi_Λpan Δjasi viaacagi. Sivi aapim_Λ g_Λnbaivitocami viaa casc_ΛΔ_Λ g_Λaaagai m_Δsiaa oidagi g_Λraaduñi soituutuigami. An tas_ΔΓ_Λ Δgai g_Λnbaivitocami viaacamu dai aapim_Λ maiviaacamu si_Λgai g_Λnoidamu Δp_Λ. Dai poduuc_Λ v_ΛΛscatai viaacamu aapim_Λ istumaasi t_Δgito. ¹⁵ Poduuc_Λ isduuc_Λ aagai Diuusi ñiooquid_ΔΓ_Λ: “Sioor_Λ naana maasi viaacata dai maibaivito, dai sioor_Λ baitoma maiviaacata dai v_ΛΛsc_ΔΓ_Λ maivi_ΛΔgacata dai”, pocaiti Diuusi ñiooquid_ΔΓ_Λ.

¹⁶ Dai pocaiti aanΛ sai baigiñΛlidi aanΛ Diuu-sicΛΔ isΛgai soí Tito isΛgai gΛnoigΛadagi aapimΛ poduucai isduucai gΛnoigΛdai aanΛ. ¹⁷ Tito aliΛsi ipΛlidiña isvΛΛscΛrΛ baigΛnΛliada aapimΛ cascΛΔ imi agai goovai maisiu mosΛcaasi ootosaitai aanΛ baiyoma goovai ΛΛgi ipΛlidi isimiagi cascΛΔ.

¹⁸ Dai ootosa ragai aatΛmΛ Λmai gΛraduñi Tito ΛΛmadu. VΛΛsi Λvaavoitudadami cΛΛga ñioocai gocΛΛli vui, aliΛ cΛΛga gamamaatΛtulditai goovai Diuusi ñiooquidΛ. ¹⁹ ΛΛgi Λvaavoitudadami

Λcovai vusaitu gocΛΛli sai gΛroidana dai gΛrsoiña Λmpaidana Λtumiñsi ismaacΛΔ Λmpagi gΛraaduñi vaavoitudadami aipacoga oidacami. AatΛmΛ Λmpaidi gotumiñsi Λvaavoitudadami soituutuigami vΛΛtarΛ dai poduucai maatΛmu aa oodami sialia cΛΛ tuiga Diuusi, dai poduucai ΛpΛ gΛmaatΛmu isbaigΛrΛliaracΛΔ ivueeyi aatΛmΛ istumaasi Diuusi ipΛlidi. ²⁰ AatΛmΛ ootosa Λragai idi cΛcΛΛli cΛΛga tuutiacΛΔ sai Λmpaidana Λtumiñsi vai poduucai maitΛrñiooquidiña oodami. ²¹ AatΛmΛ cΛΛga iduunña ΛrΛlidi goaa duiñdagai Diuusi vuitapi dai oodami vuitapi ΛpΛ.

²² Dai Λmai cΛΛli oida agai ΛpΛ Tito ΛΛmadu aduñΔ dai idi cΛΛli camaatΛ aatΛmΛ ΛpΛ iscΛΛga ivueeyi Diuusi aa duiñdadΛ dai baigΛΛliaracΛΔ oida agai gogaa vaavoitudaitai masiaapimΛ sΛlicΛΔ cΛΛga soiña agai gΛraaduñi soituutuigami tumiñsicΛΔ. ²³ IsΛmaadutai

gΛntΛcacagi istuisi ootoi aanΛ goTito aagidavurai sai goovai Λrgiñaduñi dai giñsoicΛi giñaa duiñdagΛrΛ gΛnmamaatΛtulditai Diuusi ñiooquidΛ. Dai isΛmaadutai gΛntΛcacagi istuisi ootoi aanΛ gogaa vΛgoocai, aagidavurai sai govaavoitudadami

tami oidacami ootoi. Dai aa oodami naiditai iscaΛ tuutuiga goovai alia cΛΛ ñioocaiña Suusi Cristo vΛΛtarΛ. ²⁴ SiΛΛscadΛ mΛΛ dadia gocΛcΛΛli cΛΛgavΛr miaadΛgida dai cΛΛga ΛΛgiada dai poduucai maatΛmu Λvaavoitudadami aipaco oidacami mΛsiaapimΛ alia oigΛdai gΛnaaduñi vaavoitudadami. AanΛ caagidi gΛraaduñi vaavoitudadami aipaco oidacami mΛsai aapimΛ alia oigΛdai gΛnaaduñi vaavoitudadami.

9

¹ AanΛ maiviaa isgΛnaagidagi idi oojiΛrΛ mΛsai Λmpaidana tumiñsi gΛraaduñi soituuuigami vΛΛtarΛ. ² CamaatΛ aanΛ mΛsiaapimΛ baiΛliaracΛdΛ soicΛi gΛnaaduñi soituuuigami. AanΛ vΛΛscΛrΛ baigiñΛliaracΛdΛ aagidiña gΛraaduñi vaavoitudadami MasedooniΛrΛ oidacami mΛsai aapimΛ AcaayΛrΛ oidacami vasumirΛ abiaadΛrΛ Λmpaidi tumiñsi dai ootosda agai gΛraaduñi soituuuigami. AidΛsi maí Λvaavoitudadami MasedooniΛrΛ oidajami mΛsduucatai ivueeyi aapimΛ baitoma vΛΛscatai vaamioma baigΛnΛliaracΛdΛ Λmpaidi tumiñsi Λsoituuuigami vΛΛtarΛ. ³ VΛΛscΛrΛ ootosa iñagai aanΛ idi gΛraaduñi vai sΛΛlicΛdΛ vaavoi vuusaiña istumaasi aagai aanΛ gΛnaagaitai. Dai aanΛ ipΛlidi issΛΛlicΛdΛ bai duuca aapimΛ Λtumiñsi poduucai isduucai caagidi aanΛ gΛraaduñi MasedooñiΛrΛ oidacami. ⁴ SΛΛlicΛdΛ ipΛlidi aanΛ isbai duuca aapimΛ Λtumiñsi siduunñiadagi giñoidagi ΛΛmoco gΛraaduñi tami MasedooniΛrΛ oidacami siΛΛscadΛ imiagi aanΛ. Siaa ΛΛran tada aanΛ ismaibai duuca

aapimΛ. AanΛ vΛascaraΛ vaavoitudai istumaasi aagada aapimΛ. AapimΛ ΛpΛ siaa Λran tada maibai duucacatai. ⁵ CascadΛ aanΛ polidi sai aliΛsi gΛaagai isapaga iimiagi idi cacalli dai gansoiña naato ampaidagi Λtumiñsi ismaacadΛ viΛga isaituda aapimΛ siΛΛqui aagai. Poduucai Λagi ampaidamu aapimΛ mosacaasi siΛΛqui ipΛidi maisiu siΛΛqui aatΛmΛ ipΛiadagi.

⁶ TΛgitovurai aapimΛ siooraΛ chΛΛqui gaoidadagi Diuusi maisicΛga soicaiña, dai siooraΛ mui gaoidadagi Diuusi cΛga soicai ΛpΛ. ⁷ VΛscatai gΛaagai isgaoidadagi siΛΛjΛqui cΛgadu Λiadagi. MosgΛaagai isbaiganΛliaracadΛ gaoidadagi maisiu guvucadacadΛ. Diuusi oigΛdai siooraΛ baiganΛliaracadΛ gaoidi. ⁸ Diuusi cΛga istutuidi isganmaacadagi naana maasi istumaasi dai poduucai viaacamu aapimΛ vΛsi istumaasi tΛgitocagi aapimΛ ganvΛΛtarΛ. Dai poduucai viaacamu aapimΛ istucudΛ soicadagi aa. ⁹ Pocaiti Diuusi ñiooquidarΛ:

SiooraΛ cΛΛ tuutuiga alia cΛga soicai
Λsoituutuigami.

Dai Diuusi vΛascaraΛ soicadamu siooraΛ cΛga soicai
aa.

Ascaiti Diuusi ñiooquidarΛ. ¹⁰ Diuusi Λgai dai maacai oodami Λstocai ismaacadΛ Λsai. Dai Λgai vaa Diuusi ganmaaquimu aapimΛ vΛsi mastumaasi tΛgitucagi. Dai aapimΛ ganbaivitocami viaacamu dai poduucai cΛga soicadamu aa. ¹¹⁻¹² SiΛΛscadΛ vuidaquia aatΛmΛ Λsoituutuigami gotumiñsi ismaacadΛ ampagi aapimΛ sΛlicadΛ baiganΛldiamu Λgai Diuusi vui viaacatai istumaasi tΛgito. ¹³ Dai cΛga ñioocadamu

Agai Diuusi vui maatacatai isaapimΛ cΛΛga ΛΛgidi istumaasi aagai Suusi Cristo cascΛΔ ootosdi aapimΛ gotumiñsi. Dai cΛΛga ñioocadamu Agai Diuusi vui mui ootosdakai aapimΛ tumiñsi Agai vΛΛtarΛ dai aa vΛΛtarΛ ΛΛpΛ. ¹⁴Dai Agai vaamioma gΛnoigΛadamu cascΛΔ daanΛdamu Diuusi sai Agai vaamioma gΛnsoicΛiña. Agai maatΛ isDiuusi gΛnsoicΛi iscΛΛ tuutiaca aapimΛ cascΛΔ mosΛΛ cΛΛga soicΛi aapimΛ dai cascΛΔ aliasi gΛnoigΛdai Agai. ¹⁵SΛΛlicΛΔ baigΛrΛlidi aatΛmΛ DiuusicΛΔ isAgai mosΛΛsi gΛnsoicΛi. Maitistutuidi aatΛmΛ iscΛΛga aagagi isΛΛsi gΛnsoicΛi Diuusi.

10

¹ AanΛ Paavora gΛnaagidamu Λmo istumaasi. CΛΛ maatΛ aapimΛ isSuusi Cristo aliasi cΛΛ tuiga dai maioomaliga dai aanΛ ΛΛpΛ ipΛlidi ispotuigacagi. Λmo oodami pocaiti sai siΛΛscadΛ gΛnΛΛmadu daaca aanΛ maioomaliga aanΛ gΛnvui dΛmos siΛΛscadΛ gΛnoojiada aanΛ aliasi gΛnbagaiña. ² AanΛ gΛndaanΛi giñaaduñi mΛsai gajiaadΛrΛ viaana vΛΛsi gosoimaascami poduucΛi siΛΛscadΛ gaamo imia aanΛ maiviaacamu isgΛnbagaidagi. DΛmos isΛΛmoco quiaa pocaitaidagi sai aanΛ ivueeyi mosΛcaasi istumaasi aanΛ ΛΛgi ipΛlidi, Agai gia bagaidamu aanΛ. ³ Vaavuava isaatΛmΛ ΛΛpΛ Λroodami dai quiaa oidi daama oidaga dΛmos maiΛpan duucΛi ivueeyi aatΛmΛ Agai ismaacΛΔ maivaavoitudai Diuusi. ⁴ Diuusi Agai dai giñsoicΛi iscΛΛga ivuaada aanΛ aa duiñdadΛ maisiu aanΛ ΛΛgi. Λmo oodami ΛΛgi maitistutuidi isgajiaadΛrΛ viaagi gosoimaascami avΛnacai

Diuusi guvucadadacada. Cascada Diuusi giñmaacai guvucadagai ansai caga ivuaadana aa duiñdada. ⁵ Idi guvucadagaicada ismaacada Diuusi giñmaacai vaamioma maata ñioocai aan isagai ismaacada gagarducada ganalidi vui ñioocaitai Diuusi ñiooquida ismaacada gamamaatutuldi aan. Agai maitipalidi isoodami maatiagi istumaasi Diuusi ipalidi isivuaadagi. Dai agai vaa guvucadagaicada vaamioma istutuidi aan isagai dai avnacai poduucai agai apa agidi Diuusi ñiooquida. ⁶ Siascada cacaga agiada aapima vasiaacatai istumaasi aagai Diuusi ñiooquidara aid gia casi istutiadamu aan isbagaidagi ismaacada maiagidi Diuusi ñiooquida.

⁷ Gaaagai mascaga gantagito najadagi istumaasi apavueeyi aapima gansaagida. Dai agai ismaacada pocaiti saida arSuusi Cristo ojootosada dai giñvui ñioocai gaaagai ismaatacagi iñsaana apa arSuusi Cristo ootosada. ⁸ Tomasi alia aagai aan sai Suusi Cristo giñmaa amo samicami vascara maisiaa arai aan. Suusi Cristo giñmaa gosamicami ansai gansoicaiña masai vaamioma caga vaavoitudaiña Diuusi ñiooquida, maisiu ansai gansobicaiña isvaavoitudadagi aapima. ⁹ Maitipalidi aan isganabacatadagi gomaasicada ismaacada gnaagidiña aan ganoojiditai. ¹⁰ Amo oodami pocaitiña sai siascada ganoojiada aan ganbagadan caitiña aan dai sai siascada ganamadu daaca aan sai aid gia doadicudan duucai ñioocaiña aan. ¹¹ Damos agai ismaacada pocaitiña gaaagai ismaatacagi sai poduucai isduucai ganoojidiña aan istutuidi ismotuigacagi siascada gandidadagi.

12 Damos maitipalidi aan isapan tuigacagi agai ismaacada gagarducada ganalidi ginvui ñioocaitai. Agai polidi sai vaamioma sastuduga siaa oodami. Agai alia vupuiiruga cascada polidina sai vaamioma caga gamamaatuldina siaa aaduna mamaatuldiam. 13 Siascada gnaagiada aan ansai caga ivueeyi ginaa duiñdaga aan gnaagidina mosacaasi istumaasi ivueeyi aan. Aan ivueeyi istumaasi Diusi gintañai ansaid ivuaadana, cascada mosacaasi gomaasi gnaagidina aan. Dai agai gintañai ansaid ganmaatuldana ñiooquida aapima Coriintaora oidacami. 14 Aan ivueeyi mosacaasi istumaasi Diusi ginaagidi. Aan agai dai apaga gnaagidi Suusi Cristo ñiooquida. 15 Aan maiaagai istumaasi gamamaatuldi aa mosacaasi istumaasi aan lagi gamamaatuldi. Alias ipalidi aan masai vaamioma caga vaavoitudana aapima nai poduucai istutiada aan isvaamioma naana maasi istumaasi ganmaatuldiagi. 16 Dai poduucai casi istutuidi aan isgamaatuldiagi Diusi ñiooquida sibacoga siaaco maiquiaa gamaatuldi aa oodami.

17 Alias arcagai iscaga ñioocadagi oodami Diusi vui dai maisiu lagi gavatara. 18 Diusi maibaigalidi gaicada ismaacada caga ñioocadagi lagi gavatara baiyoma lagi Diusi maata siora baiñliadagi.

11

1 Maitavar oojodacai caaca istumaasi gnaagida inagai aan tomasi polidi aapima

ismaic^Λgadu giñt^Λgitoidaga. ² Diuusi ip^Λlidi sai baamucan tadcana aan^Λ gomamaat^Λtuldiadami yaatavogami vui, goovai g^Λvupuiirumada ^Λlidi casc^ΔΔ. Aan^Λ ^Λgai dai g^Λnaagidi sai Suusi Cristo ^Λrc^Λgac^Λr^Λ vuviadami m^Λtai aapim^Λ vaavoitu. Dai sivi ali^Λsi ip^Λlidi aan^Λ isaapim^Λ apiavaavoitudadagi dai c^Λga ^Λgiadagi Suusi Cristo. ³ Aan^Λ maitip^Λlidi m^Λsg^Λnyaatagiadagi tomali maitip^Λlidi aan^Λ m^Λsg^Λvupuiirumadadagi m^Λsai gajiaad^Λr^Λ viaana Suusi Cristo poduuc^Λi isduuc^Λi ^ΛDiaavora yaatagi dai vuurumagi Eva Edeen^Λr^Λ. ⁴ Aan^Λ maat^Λ m^Λasiaapim^Λ c^Λga miaad^Λgidiña tomastuma mamaat^Λtuldiadami ismaac^ΔΔ g^Λndaividi dai c^Λga g^Λnt^Λgito ca^Λcana istumaasi g^Λmamaat^Λtuldiadagi aagaitai ^ΛCristo ^Λgai, tomasi mait^Λr^Λgai vaa mamaat^Λtuldiaragai ismaac^ΔΔ g^Λnmaat^Λtuli aan^Λ. Aan^Λ g^Λnmaat^Λtuli sai Suusi Cristo ^Λrc^Λgac^Λr^Λ vuviadami dai sai Diuusi Ib^Δad^Δ g^Λr^Λmadu daja dai sai sior^Λ vaavoitudai Suusi Cristo c^Λgac^Λr^Λ vuvac^Λi. D^Λmos aa ^Λma maasi g^Λmamaat^Λtuldi dai v^Λasc^Λr^Λ aapim^Λ c^Λga g^Λnt^Λgito ca^Λcana. ⁵ ^Λgai po^Λlidi sai vaamioma sastuduga siaa d^Λmos aan^Λ po^Λlidi sai maivaamioma sastuduga ^Λgai iñsaan^Λ. ⁶ Tomasi aan^Λ maic^Λga maat^Λ ñiooc^Λi v^Λasc^Λr^Λ c^Λ maat^Λ aan^Λ istumaasi g^Λmamaat^Λtuldi ^Λgai casc^ΔΔ maat^Λ aan^Λ isg^Λnyaatagidi ^Λgai. Dai aapim^Λ c^Λga giñ^Λmaat^Λ dai c^Λ maat^Λ istumaasi gamamaat^Λtuldi aan^Λ.

⁷ ^Λmo oodami pocaitiña sai is^Λmaadutai gamamaat^Λtuldiadagi dai maitamait^Λc^Δdagi sai mait^Λrsoiñi mamaat^Λtuldiaragad^Λ. Siior

maatΛ issiooma ΛRCΛΛgaicamudai isgiñaa namΛquidamudai aapimΛ dai poduucai vaamioma cΛΛga ΛΛgiadamudai istumaasi gΛnmamaatΛtuldiñā aanΛ. Baiyoma gaaata vuaadana aanΛ dai gaagaiñā istumaasi tagito aidasi gΛndiviji aanΛ dai gΛnmaatΛtuli Diuusi ñiooquidΛ poduucai ivuaadana aanΛ gΛnsoiñā iñΛliditai. ⁸ Dai aa vaavoitudadami sibΛΛ oidacami giñoidiñā tumiñsi ΛpΛ ansai ΛcΛdΛ giñsoicΛiñā gΛnΛΛmadu daacatai. ⁹ Aidasi mΛΛ dada Λvaavoitudadami MasedooniarΛ oidajami Λgai Λgai dai giñoi tumiñsi dai poduucai aapimΛ maisiaa doodai tomali Λmo istumaasi aanΛ giñvΛΛtarΛ dai tomali Λmo imidagai maiviaacamu aapimΛ issiaa vuaadagi tomali Λmo istumaasi aanΛ giñvΛΛtarΛ. ¹⁰ AanΛ vaavoitudai Suusi Cristo cascΛdΛ istumaasi aagai aanΛ Λrvaavoi. CascΛdΛ aagidi aanΛ vΛΛsi Acaaya dΛvΛΛriarΛ oidacami ansai maitΛntaanΛda iñagai aapimΛ tomali Λmo tumiñsi. ¹¹ Maitavar povΛnΛliada ismaitΛnoigΛdai aanΛ dai cascΛdΛ pocaiti. Λagi Diuusi maatΛ isaliΛsi gΛnoigΛdai aanΛ.

¹² ΛmamaatΛtuldiadami yaatavogami gΛntaanΛi tumiñsi gΛnmamaatΛtulditai cascΛdΛ aanΛ maitipΛlidi masiaapimΛ giñoidadagi tumiñsi vai maipocaitiadagi ΛmamaatΛtuldiadami sai giñpan duucai ivueeyi. ¹³ Λgai pocaitiñā saidΛ ΛrSuusi Cristo ojootosadΛ dΛmos maitarvaavoi. Λgai mosΛryaatavogami. ¹⁴⁻¹⁵ Dai Λgai cΛΛ tuutiacami gΛnvuaadana dΛmos ivueeyi istumaasi ΛDiaavora ipΛlidi isivuaadagi. ΛDiaavora aliΛ yaatavoga ΛpΛ cascΛdΛ. DΛmos Diuusi sΛΛlicΛdΛ soimaasi taatatuldamu soimaasi

ivuaadatai agai.

16 AanΛ maitipΛlidi ispoΛliada aapimΛ ismaicΛΛgadu giñtagitoidaga. Damos ispoΛliada aapimΛ ismaicΛΛgadu giñtagitoidaga vΛascara gΛaagai mascaΛcagi istumaasi gΛnaagidi aanΛ giñaagaitai aanΛ Λagi isaliΛ cΛΛ tuiga aanΛ ducami isgΛducΛΔ giñliadamudai aanΛ. 17 Damos Suusi Cristo maipoduucai gΔmaatΛtuli agai maigΛducΛΔ gΛΛlidiña, cascΛΔ vuiirugan tada aanΛ poduucai ñioocaitai. 18 Muidutai mamaatΛtuldiadami aagaiña sai aliΛ cΛΛga ivueeyi gΛnaa duiñdaga cascΛΔ aanΛ ΛpΛ aagai ansai aliΛ cΛΛga ivueeyi giña duiñdaga. 19 AapimΛ polidi masai aliΛ sastuduga cascΛΔ cΛΛga istutuidi aapimΛ masmaitiñojoadagi vuiirugami duucai ñioocaitai aanΛ 20 poduucai isduucai maiojodai aapimΛ amamaatΛtuldiadami yaatavogami tomasi agai gAntΛtaañicarū duucai gannΛidi, dai maiñamΛquidacai vuuyi gΛnvustuidaga, dai soi duucai gannΛidi, dai gΛngΛvaiña. 21 Damos aanΛ maiojoidi ispoduucai ivuaadagi. Dai aliΛsi baigiñlidi aanΛ ismaisoimaasi gΛnvuiididi.

AmamaatΛtuldiadami yaatavogami aagaiña sai cΛΛga ivueeyi gΛnaa duiñdaga dai aanΛ aagamū ΛpΛ tomasi vuiirugan tada aanΛ aagaitai. 22 Agai gΛgΛrducΛΔ gΛnΛlidi judidíucatai. AanΛ ΛpΛ arjudíu. Dai agai gΛgΛrducΛΔ gΛnΛlidi IsireliarΛ oidacamicatai. AanΛ ΛpΛ arIsireliarΛ oidacami. Dai agai gΛgΛrducΛΔ gΛnΛlidi Avraañicarū cajiudadΛcatai. AanΛ ΛpΛ arAvraañicarū cajiudadΛ. 23 Agai gΛgΛrducΛΔ

gΛnΛlidi pocaititai saidΛ arSuusi Cristo ojootosadΛ. AanΛ gia sΛΛlicΛdΛ arSuusi Cristo ootosadΛ, tomasi vuiirugami duucal n̄ioocai aanΛ. AanΛ vaamioma gaaagidi Diuusi n̄iooquidΛ isΛgai. Dai aanΛ vaamioma giñgΛvai oodami isΛgai. Dai aanΛ vaamioma muiyoco vaa giñmaisatu isΛgai. Dai muiyoco giñmuuaa aagaiña oodami. ²⁴ Taama imidagai giñgΛgΛ Λjudid̄i u iquisanaicΛdΛ dai vΛΛ taama imidagai aitu Λmo coobai dan baivΛstaama dan tuvustaamaojo. ²⁵ Dai ΛpΛ vaica imidagai uusicΛdΛ giñgΛgΛ. Dai ΛpΛ Λmo imidagai giñmaicacarai. Vaica imidagai duupi Λvaarcu suudarΛ ismaacΛdΛrΛ imΛiña aanΛ. Dai Λmo imidagai suudarΛ vii aanΛ Λmo tasai dai Λmo tucagi Λmo uusiaiñdΛrΛ iñdagacatai mΛΛcasi dΛvΛΛrai uugidiaiñdΛrΛ. ²⁶ AanΛ aipaco aimΛraiña. Dai baitoma giñbΛΛ aimΛraiña suudagi. Dai Λsivogami giñsobicaiña voiyΛrΛ. Dai giñaaduñi giñvui vΛΛtΛcana dai sibΛcoga aa oodami giñvui vΛΛtΛcana ΛpΛ. Dai gΛgΛr quiiquiΛrΛ oidacami giñvui vΛΛtΛcana ΛpΛ. Dai siΛscadΛ oidagana aimΛrda aanΛ giñaajΛiña Λsivogami. Dai siΛscadΛ vaarcuΛrΛ aimΛrda aanΛ Λmo iimidagai duupicaiña Λvaarcu. Dai Λgai ismaacΛdΛ yaatagai saidΛ arvaavoitudadami giñvui vΛΛtΛcana ΛpΛ. ²⁷ AliΛ soimaa taatamai aanΛ aata vuaadatai. Muiyoco maicocosaiña aanΛ. Dai muiyoco aliΛ bibiuugaiña dai tonomocΛrΛiña. Dai aliΛsi gaaata vuaadana aanΛ cascΛdΛ Λmo imidagai maitiñaajΛi tasai ugidagai. Dai muiyoco imidagai ΛvamucΛrΛiña aanΛ. Dai muiyoco imidagai baitoma maiyuucusucana aanΛ.

²⁸ Dai vΛΛs tasai aanΛ ΛpΛ tΛtΛgitoi vΛΛsi

vaavoitudadami vΛasi aipacoga oidacami.
 29 IsΛmaadutai maicΛga vaavoitudadagi
 ducami iñsaanΛ ΛpΛ maicΛga vaavoitudadagi.
 Isaa oodami soimaasi duiñtuldagi Λmo
 vaavoitudadami aanΛ siaa Λraiña dai
 baamucuiña aanΛ ΛDiaavora vui. 30 AanΛ caagai
 naana maasi istumaasi aagaitai isducatai soimaa
 taatamaiña vai poduucai gΛmaatΛna iñsaanΛ
 sΛlicΛda tΛgito isDiuusi giñsoicadagi. 31 CΛΛ
 maatΛ Diuusi sai istumaasi aagai aanΛ Λrvaavoi.
 Diuusi ΛroogadΛ gartΛaanΛdamiga Suusi Cristo
 dai aliasi gΛagai isvΛascatai cΛga ñioocadagi
 Λgai vΛatarΛ tomastuigaco. 32 Damasco ΛΛmo
 ΛmapΛcarΛ adΛvΛariarΛ siaaco tΛaanΛi Λraí Aretas.
 Dai Λmo imidagai DamascarΛ daacatadai aanΛ.
 Damasco sicoli cuupi gΛgar bibiidaviquicΛda.
 TaidΛ asonar cΛaacami daarai nuucadacamio
 vΛas cuucuparagiarΛ sai giñsobidacana siuu duu
 vuusia aanΛ sai giñbaji aagaitadai. 33 DΛmos
 giñaaduñi Λmo asararΛ giñdai dai bidaviqui an
 sΛli giñtavañi. Dai poduucai cΛgacarΛ vuusai
 aanΛ.

12

1 AanΛ polidi sai maitarcΛgai isgΛducΛda
 giñliada aanΛ gomaasicΛda ismaacΛda
 ivueeyi aanΛ baiyoma aagamu aanΛ istumaasi
 giñtΛgi gartΛaanΛdamiga Suusi Cristo dai
 istumaasi Λgai giñmaatΛtuli. 2-3 Camui uumigi
 vaa ΛpΛdui isvaavoitu aanΛ Suusi Cristo.
 CasiΛpΛdui baivustaama dan maacova uumigi
 isgartΛaanΛdamiga Suusi Cristo giñvaidacai

tavaagiamu siaaco daja agai. Damos maimaatΛ^Λ aanΛ isbai Λagi ii giñibΛdaga ismoduucai giñtuucuga ΛpΛ. Λagi Diuusi maatΛ isducatai apΛdui. ⁴Damos cΛΛga maatΛ aanΛ isii tavaagiamu dai mΛca caΛ aanΛ istumaasi giñaagidi Diuusi. Dai Diuusi maitiñmaa oigaragai isaagida aanΛ tomali amaadutai istumaasi caΛ. ⁵CΛΛga istutuidi aanΛ isgΛducΛdΛ giñliadagi aanΛ imΛcai tavaagiamu, damos baiyoma alia tagito aanΛ isDiuusi giñsoicΛdagi vΛs tasai. ⁶CΛΛga istutuidi aanΛ isgΛnaagidagi naana maasi istumaasi ismaacΛdΛ ivuaadana aanΛ. AanΛ gΛnaagiadamudai mosΛcaasi istumaasi arvaavoi dai gomaasi maitarvuiirudagaicamudai. Damos vΛscarΛ maiaagaiña. Damos casi giñmaatΛ aapimΛ nΛiditai isducatai ivuaadana aanΛ dai isducatai oidacana dai mosΛcaasi poduucai ipΛlidi aanΛ isgiñmaatΛcagi aapimΛ cascΛdΛ maiaagaiña naana maasi istumaasi ismaacΛdΛ ivuaadana aanΛ.

⁷Naana maasi istumaasi gΛgΛrducami tΛΛ aanΛ tavaagiana. Damos Diuusi maitipΛli isgΛducΛdΛ giñliada aanΛ tΛgacai gomaasi cascΛdΛ Diuusi dagito ΛDiaavora sai soimaasi giñtaatatuldana coocodagaicΛdΛ. SΛlicΛdΛ cooco giñtuucuga ducami isgiñsΛsimudai amo uusi muucacami. ⁸Vaicojo dai aanΛ giñΛaanΛdamiga sai maigovai imitudana Λcoocodagai ⁹damos agai poviñtatΛdai: “Aapi mosviaa ismaatiagi iñsaanΛ gΛoigΛdai. Damos maitan Λduaaidagi vai poduucai gΛmaatΛna sai aapi Λagi maiviaa guvucadagai isivuaadagi giñaa duiñdaga. AanΛ agai daidΛ gΛmaacai guvucadagai”, iñtatΛdai Cristo. Baigiñlidi aanΛ maiviaacatai guvucadagai vai

poduucai gΛmaatΛna isSuusi Cristo giñmaacai guvucadagai ansaidΛ ivuaadana aa duiñdadΛ. ¹⁰ BaigiñΛlidi aanΛ maiviaacatai guvucadagai poduucai vaamioma cΛΛga maataΛ aanΛ isCristo Λgai dai giñmaacai guvucadagai. Dai baigiñΛlidi aanΛ maiviaacatai guvucadagai isivuaadagi Cristo aa duiñdadΛ, Λgai giñmaacai guvucadagai isivuaadagi aa duiñdadΛ cascΛdΛ, daidΛ oodami giññiooquidiña vaavoitudaitai aanΛ Suusi Cristo, dai aliΛ soimaa taatamai aanΛ biuugigai, dai soi duucai giñnΛidi oodami, dai aliΛ soimaa taatamai naana maasi istumaasi.

---

¹¹ AanΛ Λpan duucai ñioocai Λmoco ismaacΛdΛ maicΛΛgadu tΛgitoidadΛ aliΛsi giñagaitai aanΛ ΛΛgi dΛmos aapimΛ ΛrgΛnduñi ispoduucai ñioocai aanΛ, aapimΛ maicΛΛga ñioocai aan imvΛΛtarΛ cascΛdΛ. AmamaatΛtuldiadami yaatavogami pocaiti saidΛ ΛrojootosadΛ Suusi Cristo dai sai vaamioma namΛga Λgai istomasioorΛ. DΛmos tomasi aanΛ ΛpΛ maiñamΛga vΛΛscΛrΛ Λpan ΛΛsi namΛga aanΛ Λgai. ¹² AanΛ maioojodacai gΛnaagidiña Diuusi ñiooquidΛ dai Diuusi giñmaa guvucadagai ansaidΛ iduuna aapimΛ gΛnsaagida naana maasi gΛgΛrducami dai gomaasicΛdΛ cΛΛga gΛmaatΛ iñsaana sΛΛlicΛdΛ ΛrootosadΛ Suusi Cristo. ¹³ AanΛ cΛΛgacΛrΛ gΛnnΛidi aapimΛ Λpan duucai tomastuma vaavoitudadami ismaacΛdΛ vaavoitudai Suusi Cristo. MosΛca soiñi maitΛntai aanΛ poduucai isduucai taanΛi aanΛ aa. DΛmos sioor maata isbai poΛlidi aapimΛ sai gΛaagai isgΛnaagida aanΛ mΛsai giñoiγaldana gocascΛdΛ.

14 Sivi cabai giñduu aanΛ apamu dai gΛndivida iñagai sivicΛda casi arvaicojoca agai. Dai apamu maitantaañimu aanΛ soiñi. AanΛ maitagito gΛnvustuidaga, mosai ipΛlidi aanΛ isgiñoigΛada aapimΛ. AanΛ gΛnooga giñducami cascΛda maitantaanΛi aanΛ soiñi. 15 Baiyoma baigiñliaracΛda siaa doadamu aanΛ istumaasi viaa. AanΛ bai giñduu isapiagΛnsoicΛdagi vai vaamioma cΛga oidacana aapimΛ. AanΛ gΛnsoicΛdamu asta siΛscada ugitiagi giñguvucadaga, tomasi aanΛ aliΛsi gΛnoigΛdai poΛlidi aanΛ masiaapimΛ maitiñoigΛdai.

16 Damos Λmoco aapimΛ gΛnsaagidaiñdara tomasi cΛΛ maata agai ismaitantaí aanΛ soiñi gΛnΛmadu daacatai, vΛscara pocaiti ansai aa vuuyi aanΛ tumiñsi ismaacΛda ampagi aapimΛ garaaduñi soituutuigami vΛtara.

17 Dai pocaiti apΛ ansai aanΛ ootoi Tito sai gΛnvupuiirumadana. 18 Vaavuava isotoi aanΛ Tito Λmadu amai graduñi. Damos agai maitΛnvupuiirumagi iimΛcai. CΛΛ maata aapimΛ iñsaanΛ Λmadu Tito Λpan duucal oidacana aapimΛ gΛnsaagida.

19 AanΛ maisiu mosΛcaasi aapimΛ gΛnaagidi gomaasi Diuusi giñcaΛ apΛ. AanΛ gΛnaagidi istumaasi Cristo ipΛlidi. Dai aanΛ ipΛlidi masiaapimΛ vaamioma cΛga vaavoitudagi Diuusi ñiooquida. SΛlicada gΛnoigΛdai aanΛ cascΛda. 20 Maimaata aanΛ isducatai daraajamu aapimΛ siΛscada mΛΛ divi aanΛ. AanΛ maitipΛlidi isΛncocoda aapimΛ, dai maitipΛlidi iscoimudadΛ tuutiaca, dai maitavar baacoica, dai tatΛgitodavurai istumaasi viΛgacagi aa,

maitavAR yaatagΛda aa, maitavAR gANñiooquiada aipacoga, maitavAR gΛgARDUCΛda gANliada, dai maitavAR gANvupui ñioocada. Nai poduucai maiviaaca aanΛ isgANbagaidagi. MaitipΛlidi aanΛ issoigANΛliatudagi. ²¹ MaitipΛlidi aanΛ issiaa Λragi Diuusi vui aapimΛCΛda tomali maitipΛlidi aanΛ issusuaquiagi soimaasi ivuaadatai ΛΛmadutai aapimΛ ΛΛqui abiaadΛrΛ. Λgai quiaa googosi gANDUCAMI.

13

¹ Cagoocoaja gANDiviji aanΛ sivicΛda casi Λrvaicojoca agai. IsΛmaadutai gAPIAR vuaaja Λliada gΛaduñi sai soimaasi idui gΛaagai isoidacagi gooca isΛpΛ vaica nΛijadami. ² AidΛsi gANΛΛmadu daacata dai aanΛ gANAagidi vΛΛscatai aapimΛ Λmo ñiooqui dai tomasi mΛΛcasi daja aanΛ Λpamu gANAagidamu aanΛ Λgai vaa ñiooqui. Sivi gia soimaasi gANTAatatuldamu aanΛ isquiaa soimaasi ivuaada aapimΛ poduucai isduucai gANAagidi aanΛ. ³ Poduucai maatΛmu aapimΛ isSuusi Cristo guvucadadΛCΛda ñioocai aanΛ. CΛΛ maatΛ aapimΛ sai istumaasi aagai Suusi Cristo sΛΛlicΛda ivueeyi Λgai. ⁴ Vaavuava sai aidΛsi sisapicatadai Suusi Cristo curusiaba maiviaaca maascata dai guvucadagai dΛmos Λpan duaaca Λgai dai tΛvaagiΛrΛ daja Diuusi guvucadadΛCΛda. AatΛmΛ gia maiviaa guvucadagai dΛmos Diuusi Λgai daidΛ gARmaacai guvucadagai tΛsai gANAagidiña mΛsai soimaasi ivueeyi.

⁵ CΛΛgavAR tΛtΛgitoda aapimΛ istumaasi ivueeyi mΛsabai cΛΛga vaavoitudai. CΛΛ maatΛ

aapimΛ isSuusi Cristo ΛΛmadu daja ismaacΛΔΛ cΛΛga vaavoitudai. ⁶ IpΛlidi aanΛ istΛtΛgitoda aapimΛ issΛΛlicΔΔΛ vaavoitudai aanΛ Suusi Cristo. AanΛ gia maitΛnyaatagidi. ⁷ DaanΛi aanΛ Diiusi mΛsai maisoimaasi ivuaadana aapimΛ, mΛsai baiyoma cΛΛgacΛrΛΛ oidacana. AanΛ sΛΛlicΔΔΛ ipΛlidi ispoduucai oidaca aapimΛ dΛmos maisiu cascΔΔΛ ipΛlidi aanΛ isΛoodami siaa giñduutuadagi. ⁸ Mosai ipΛlidi aanΛ isoodami vaavoitudadagi Diiusi ñiooquidΛ aatΛmΛ tomali Λmo imidagai maivuidΛrΛ vΛΛtΛcana Diiusi ñiooquidΛ. ⁹ CascΔΔΛ baigiñΛlidiña aanΛ siΛΛscadΛ cΛΛga Λgiadagi aapimΛ Diiusi ñiooquidΛ vai poduucai maiviaaca aatΛmΛ isgΛnbagadagi tomasi aa poliadagi ismaiviaa aanΛ guvucadagai. Dai daanΛi aanΛ Diiusi mΛsai vaamioma cΛΛga Λgidiña dai vaamioma cΛΛga vaavoitudaiña Diiusi. ¹⁰ AanΛ gΛnoojidi idi oojoi maiquiaa gΛndividacai vai poduucai siΛΛscadΛ mΛΛca divia aanΛ maiviaaca isgΛnbagaidagi tomasi viaa aanΛ sΛΛlicami. GartΛaanΛdamiga Λgai daidΛ giñmaa idi sΛΛlicami ansai gΛnsoicΛiña isvaamioma cΛΛga vaavoituda dai vaamioma cΛΛga Λgiadagi aapimΛ Diiusi. Diiusi maitipΛlidi issobicΔda aanΛ gΛnvaavoidaraga.

¹¹ Otoma gartΛΛgadamu aatΛmΛ giñaaduñi. Ivuaadavurai mosΛcaasi istumaasi arcΛΛgaducami, dai baigavar ΛnΛliada, dai Λmo tΛgitoidagai avΛr viaaca aapimΛ, dai casiavar maitΛncocoda. DaidΛ garDiiusiga ismaacΔΔΛ gariibΛstudan tadatudai dai gΛroigΔdai gΛnΛΛmadu daacamu. ¹² CΛΛgavar gΛnmiadΛgiada aipacoga. ¹³ VΛΛsi garaaduñi

vaavoitudadami tami oidacami DiuuscΛdΛ
gΛmviaatuldi.

¹⁴ AanΛ ipΛlidi isSuusi Cristo cΛΛgacΛrΛ
gΛnnΛijadagi, dai sai Diuusi apiagΛnoigΛdaiña,
dai sai Diuusi IbΛadΛ gΛnΛΛmadu daacana.

MosΛcaasi.

Diushi ñiooquidΛ utuducami oodamicΛdΛ
New Testament in Tepehuan, Northern
(MX:ntp:Tepehuan, Northern)

copyright © 1981 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tepehuan, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tepehuán del Norte [ntp], Mexico

Copyright Information

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tepehuan, Northern

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

1cd37655-9109-5b5b-ab5d-6e755e5aa421